

गोदावरी नेहमी साखी शांत वहात होती.
मासार अजही गोदावरीच्या काठी वसून
गिळा मिरवत होते, नजर शुध्यात होती.....
गोदावरीच्या तळ आज दिसत होता, पण
मासारच्या मनच्या धांग पला लपगत नव्हता.

मासार अलीकडच्या औदुखर वनात
वहायला होते. मासारची धर वजा शाळा
गिधच असु शाळा आधी शाळगील मुल
हेच मासारच विश्व... टिकक हे मासारच
आराध्य दैवत.

मासारची वयाची पासणी नलकीच
ओगंडली असेल. गालावर कळार ते रंज
काल, त्या आदर मिशा करतले शरीर,
हृदयाला गिडकार खर्जीतील अखाज
मासारच व्यक्तीमत्व अधिकच खूनवत
असे. उजला खांद्यावरून डाव्या खांद्यावर
जाणार ते लक्ष्म देशमी उपरा डोक्यावरिची
पगडी मासारना शोभून दिसा.

ह्या पगडीने सुपसगढ मानसमान
मिळवलेले, सुपसगढ आघात न उभागता
शेकलेले. ह्या वयात सुद्धा 'मासार' लकाला
लाजलेले अशा लकलीने चालत.

आज ती लकल ते तेज
मासारच्या चेहऱ्यावर दिसत नव्हत.
आज मासारची शाळा त्या गोदावरीन
तिच्या प्रपातच्या प्रवाहात सोभावली होती.
मासारची माझी तशी ओळख
चार-पाच वर्षा पूर्वीची. गालाच्या मुंज

झाली व मासारीनी त्यांना आपल्या
शाकेत हायवळ करून घेतले. माझ्या
नेहमीच्या कामातून, आत्मयुद्ध, महारेण किंवा
मंदुकिनी हंजन कडे मला लक्ष होत असत
मोहन ती जवाबदारी सा. सरस्वती ह्यांची
होती व तिच्या समर्थ पणे करत होत्या.

पण जेव्हा मी पहील्यांदा विदेशात जाऊन
आला व जेव्हा माझे विजयपंच प्रयोग सुरू
आले त्या वेळेस 'मासार' मला आवडून
अटू देत. ह्या वयात सुद्धा मासारीनी
नवीन गोष्टी शिकव्यात नवीन गोष्टी
देखव्यात खूप रस होतो.

आज खूप दिवसांनी मासार मला
मेटायला आले हेत. काहीसे उदास काहीसे
विमनस्क... माझा "राजा हरिशचंद्रांचा"
कांभवे क्रोनिकलचा प्रयोग खूप यशस्वी झाला.
होता, ही बातमी मासारीना कळल्यानेतर
पुढा माझे घाय वयायला आधी ते
माझ्या कडे आले हेत.

पावसाळा तशी सुरवात चांगलीच
झाली होती, गोदावरीन आपले रौद्र रूप
पुढा हायवळ झाले हेत. गोपती पुढे
डेक्यावरच हेत.

मासारीनी नेहमीच्याच आपुलकीने
माझी, सगळ्यांची विचारपूस केली, व
मासारीनी सर्व विषयांकडे हात धातला.
मासारीनी आज माझ्या कडे काम मागीतले,
काही कळायला आले माझे लक्ष

मासारांच्या होण्या कडे गेलं. डोळे पाणावले होते पण आसव मातल्या आत विसावलेले होते.

मासारांना काय कम द्याव? काय द्याव तर कस द्याव? हाच प्रश्न जगांशी कंजी धाळत होता. तस वधायला गेलं तर मासारांच्या लोकांवर प्रभाव पांगळायला होता. कोणाच्याही अडीअडचणीला मासर लावडोच घावून जात. जरी शाळा हेच मासारांचे विश्व असले तरी जनसामान्यात मासारांच्या शब्दाला रूप मिळत होतं.

मुंबईला "राजा हरीशचंद्राचा" स्मारक खरस्य घात त्याला त्याला कारण तिनले वृत्तपत्र होते. माझं इयं नाशिकमध्ये मोहीनी अस्मानुराच काय सुद्धा साळ होत. "राजा हरीशचंद्र" माझ्या कर्मिणीतीला लोकांना सुद्धा हायवावा ही इच्छा मनोमन होते. पण नाशिकला चिगापणचा स्मारक उसा करावा ह्याच मुख्य प्रश्न होता. इय काहीतरी नवीन संकल्पना दाखवावी लागणार ह्याच मुद्दा माझी होती, कुमीत कमी वेळेत जास्तीत जास्त लोकांपर्यंत कस पोहचविस ह्या मुद्द्यावर एक सुद्धा साळा.

पण ह्यातून सुद्धा मागिसापडला. मी मुक फलक तयार केला करायचीही लमा नं वाढिंगता मासारांनी. ती फलक गेळ्यात घातला व मासारांच्या दिमतीला

संभा व्हावी दिवस. संभा व्हावी म्हणजे पुढे अजब वेळची होता. संभा म्हणजे पाकता, वेळता माहीती व मनोरंजनाच्या खाजिन्यांचे त्यात संभा उत्कृष्ट डफ वाजवायला. या संभा म्हणजे अजबताचे चौकरी गाता कोणाचे काम झाले काय नाही सांग ही संभाही माहीती संभाचे संप्रमाण होऊन असोयची.

'मास्तारांच्या' फलकावर लिहिले होते,
" राजा हरीशचंद्र नारायण संवत् १०१०
वारः मंगळवार वेळः सायंमूः ६ वाजता
स्थळः महकाली मंदीरा जनेळ. हो जे
दिवस होता हा गोपती वसन्तानाच्या
तिसरा दिवस होता.

आज जिथे महकालीचे मंदीर आहे त्याच्या थोडेसे पुढे पुढे कुळारगामचे होते, जिथे नारायण प्रयोग व्हायचे, तिथेच हा प्रयोग नुसत्याच ठरले.

गळभातला फुलेक, त्यावेळी
संभाचा डफ व मास्तारांच्या खाजिन्यांचे स्वर
झाले मास्तारांच्या प्रचार स्वरु झाला.....
माझ्या पहिल्या पित्रपटाच्या माझ्या
कर्मशुचीतिलक पहिल्या प्रयोगाच्या प्रचाराच्या
ही गणेशा झाले.

सकाळी गावानने ज्या प्रमाणे
फेऱ्या व्हायच्या त्या वेळी मास्तर गावभर
फिरामचे, बुधवारच्या वाजाराला दूरवकने
लोकां नारायण यांचे मास्तर त्या वाजारा

देखील फिरल. मास्त नमळ जेवळ १० दिवस आधी रोज फिरत होत. मास्तारांचा प्रचार संपणा की ले माझ्या कामान देखील मळा मरुत करत.

मास्त मजान खंयळ होत पण थोनी कधी चेहऱावर ले आव प्रकट केला नाही की कधी कामाही अप्रामाणिक पणा केला नाही. मास्तारांची काम कामची उमेद, जिद्द वाखावाच्या जोगी होती. मजान मुख्य शक्य होत की जो मावूस त्याच्या उभ्या आयुष्यान कोणाच्याच उबऱ्यान उभा राहीला नाही ले अज कारादरि, धरोदरि प्रत्येक घेत, प्रत्येक आडीत फिरत होता.

सकाळी ६ वाजता मास्त थोनी प्रचारची सुरवात करायचे सकाळच्या प्रमाण केला दुपारी माझ्या कामान मरुत व संध्याकाळी जेव्हा पिंगळाच्या पारावर पंचायत मळची थोकेळ मास्त तिथे रेवदची पंक्कर मास्त "मास्तार" आपला प्रचार मांडवत. "राजा हरीशचंद्र" हा गोवात कुतुहलाचा विषय नक्कीच बनला होता.

ठरल्या प्रमाण माझ्या कमश्रीतीक माझ्या पहील्या विषय प्रयोगाचा दिवस उजाडला. सायंकाळी नाशिकपुरांनी माझ्या प्रयत्नांना रूप मंगलम दादा दिले. माझ्या कमश्रीतीक हा पहीला प्रयोग नाशिकपुरांच्या लेला गदीक मराठी शाळा.

ह्या संगण्याचें क्षेत्र मासारांच्या आविस्त प्रचाराच्या प्रयत्नांनम्ये जात.

मोदीनी अस्मासुराच्या प्रयोगाच्या वेदी "मासार" व "संजा" दोघही मुंबईला प्रचाराची धुरा सांभाळायला येणार होत.

आज सकाळी "मासार" मला येरापला येणार होत. इतर संगणक काम करत मी मासारांची वाट बघत होत.

गणेश विरजिता नंतरचा हा गिडका विवस होत्ता. परवाच गोंदावरीन आपले रोंह रूप पुन्हा पुन्हा दाखवले होत.

ह्या प्रपातच्या प्रवाहान ह्या वेळेस मासारांचे राहता राहिलेले घर व मासारांच्या कणावर फल संगत करणारी सांभाळू कांयची विरुद्धा गोंदाच्या हाथी लीन झाले होत. मासार आता इथेच "होंदाच्या संगण्यान" राहिलेला येणार होत.

आता गोंदावरी शॉन झाली होती. मासू काम झाले होत मने कामान तस लागतच नवून फेरा जाणे का वेद ? सहजच पावले गोंदावरी काही जाण्यास वरुले मी निघाली नावदरवाजा वरुन घाट खाली उतरुन मी गाउगेमहरान धर्मशाळे जवळ आली.

तीच वेळेची लोका गदी मसळी होती. लोकांची गदी इत सारीत मी आज जाऊन बघता मी समोर मासार शॉन पडले होत, आता पुन्हा कधीही न वेळच्या साठीच...

[Handwritten signature]